

2. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні : навч.-метод. посіб. / за ред. Голова С. Ф. Дніпропетровськ: ТОВ "Баланс-Клуб", 2003. 768 с.

3. Бюджетний кодекс України: Кодекс України, Закон від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

5. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. 7-ме вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2016. 928 с.

Мельничук Надія Миколаївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр,
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
економічних наук, доцент
Грущенко Олена Анатоліївна

СПІВВІДНОШЕННЯ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ З ІНШИМИ ВИДАМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКА МАЙНОВИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

У кожній правовій системі формується система юридичної відповідальності, що забезпечує найбільш ефективну реалізацію правових приписів, яка стимулює правомірну поведінку учасників суспільних відносин, сприяє формуванню в населення поваги до закону і права. Юридична відповідальність як правовий інститут досягнення правопорядку в певній сфері суспільних відносин утворює систему взаємопов'язаних галузевих видів відповідальності, серед яких важливе місце посідає фінансово-правова відповідальність.

Досліджуючи проблемні питання фінансово-правової відповідальності, найбільш актуальним є порушення бюджетного законодавства, яке на сьогоднішній період залишається мало дослідженим у вітчизняній науці фінансового права, що і підвищує інтерес до цієї проблеми, який зумовлений інтенсивним розвитком системи фінансового права та динамікою бюджетного законодавства [1, ст. 440]. Вітчизняні

вчені та законотворці, такі як С. Братусь, А. Іванський, В. Лазарєв, Н. Пархоменко, Н. Слободчиков, Т. Тарахонич, приділяють суттєву увагу закріпленню фінансової відповідальності на законодавчому рівні, зокрема і за порушення бюджетного законодавства [2, с. 416].

Результати вивчення бюджетного законодавства, свідчать про те, що бюджетне законодавство не досить вдосконалене та містить складові бюджетного правопорушення, які включають в себе, зокрема: включення недостовірних даних до бюджетних запитів; порушення встановлених термінів подання бюджетних запитів або їх неподання; порушення встановленого порядку або термінів подання проекту Закону про Державний бюджет України (проекту рішення про місцевий бюджет) на розгляд Верховної Ради України (Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради); порушення вимог Бюджетного кодексу України щодо затвердження державного бюджету (місцевого бюджету) з дефіцитом або профіцитом; включення до складу спеціального фонду бюджету надходжень з джерел, не віднесених до таких Бюджетним кодексом України чи Законом про Державний бюджет України; прийняття рішень, що призвели до перевищення граничних обсягів державного (місцевого) боргу чи граничних обсягів надання державних (місцевих) гарантій; нецільове використання бюджетних коштів та інші випадки порушення бюджетного законодавства учасниками бюджетного процесу.

Отже, навряд чи можна говорити про досконалість, завершеність, системність, бюджетного законодавства та відповідальність у разі його порушення, на основі цього можна стверджувати, що воно потребує більшої уваги та вдосконалення з боку законодавця, та настання більш тяжких наслідків у разі їх порушення щодо посадових осіб, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства.

Розглядаючи проблему відповідальності за порушення бюджетного законодавства яке має системний характер та включає, окрім бюджетної відповідальності (як видовий прояв фінансової), інші види юридичної відповідальності, як адміністративна, кримінальна, цивільна, дисциплінарна [3].

Найбільш тісний зв'язок фінансова має з адміністративним, оскільки ці два види відповідальності виникають у сфері публічних правовідносин.

Зв'язок фінансової відповідальності із кримінальною обумовлюється насамперед тим, що до предмета кримінально-

правового регулювання й охорони входить певна частина фінансових відносин, а саме регулювання з боку держави нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням [4, с. 485].

Що стосується взаємозв'язку фінансової та дисциплінарної відповідальності, то певною мірою він відбивається в таких аспектах. Для деяких посадових осіб обов'язок дотримуватися фінансової дисципліни закріплено не тільки у фінансово-правових нормах, а й у нормах законодавства, що визначає питання дисциплінарної відповідальності, проходження державної служби.

Подібність фінансово-правової та цивільно-правової відповідальності є зовнішньою і вичерпується грошовим (майновим) характером заходів відповідальності, тоді як відмінності між ними обумовлені різними періодами цивільних та фінансових відносин, набагато суттєвішими. З одного боку, фінансово-правова відповідальність може передбачати в деяких випадках подібні правові засоби (насамперед, це стосується пені). З іншого – фінансова відповідальність виникає у відносинах, то супроводжують публічну фінансову діяльність, предметом якої є публічні, а не приватні, фінанси. Адже держава не використовуватиме розроблених механізмів та інструментарію, не витратитиме час посадових осіб і державні гроші на вирішення спірних питань між фізичними особами, що вступили у цивільно-правові відносини, навіть якщо вони пов'язані з грошима [5, с. 320].

Відповідальність за порушення фінансового законодавства виступає як форма реалізації державно-владного примусу, що виникає у разі вчинення порушення приписів фінансово-правових норм і полягає у застосуванні спеціально уповноваженими державними органами до правопорушника передбачених законом санкцій.

Таким чином, сьогодні важливими моментами розвитку інституту фінансової відповідальності за порушення бюджетного законодавства є: чітке визначення в законодавстві критеріїв віднесення осіб до порушників бюджетного законодавства; уточнення кола уповноважених осіб на складання протоколів про порушення бюджетного законодавства; удосконалення взаємодії правоохоронних

органів й органів фінансового контролю під час реагування на факти правопорушень у бюджетній сфері.

Підсумовуючи викладене, потрібно зазначити, що нині в Україні склалася досить несприятлива ситуація в бюджетних правовідносинах, яка відображає неадекватність реакції різних органів на кризову фінансову ситуацію, що має місце у державі. Відповідно порушення бюджетного законодавства свідчать про наявність об'єктивних загроз економічній безпеці держави. Існуванню таких загроз та ризиків сприяє невідповідність штрафних санкцій шкоді, що завдається порушеннями бюджетного законодавства, законодавча недосконалість тощо.

Список використаних джерел

1. Фінансове право : підручник / М. П. Кучерявенко, О. О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М. П. Кучерявенка. Х. : Право, 2019. 440 с.

2. Фінансове право : підручник для студ. вищих навч. закладів / О.П. Гетманець (відп. ред.), О.М. Бандурка (уклад.). Харків: Еспада, 2018. 416 с.

3. Бюджетний кодекс України: Кодекс України, Закон від 08.07.2010р. № 2456-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17.

4. Іванський А. Й. Фінансово-правові санкції : монографія. Київ : Київський міжнародний університет, 2019. 485 с

5. Фінансове право України : підручник / Г. В. Бех та ін.; за ред. М. П. Кучерявенка. Київ, 2019. 320 с.

Мірошніченко Володимир Русланович,
аспірант кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань
Національної академії внутрішніх справ

ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Історичний досвід, набутий Україною за роки незалежності, переконливо свідчить, що ефективне державне регулювання суспільних відносин, у тому числі й економічних, є не тільки важливою передумовою суспільного розвитку, але й нагальною необхідністю економічного зростання. Необхідність і важливість державного регулювання економіки не тільки доведена провідними науковцями світу, але й підтверджена історичним розвитком більшості держав світу.

Податки є головним джерелом фінансових ресурсів, які централізуються державою для забезпечення суспільно